

Република Србија
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И
ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА
– Владана Радисављевић –

Београд

Предмет: Јавна расправа о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о електронским комуникацијама

Поштована,

У оквиру отворене јавне расправе о тексту Нацрта закона о изменама и допунама Закона о електронским комуникацијама, Безбедносно-информативна агенција (у даљем тексту: Агенција), у складу са законом прописанима задацима и пословима, надлежностима и овлашћењима, као заинтересован државни орган, има потребу да у вези текста Нацрта закона изнесе одређене предлоге, примедбе и сугестије.

1. У начелу

Мишљења смо да планиране измене и допуне Закона о електронским комуникацијама ("Службени гласник РС", бр. 41/10 и 60/13 - УС) треба искористити да се коригују одређене непрецизности, пропусти и недоследности у важећем законском тексту, које су се испољиле у току његове примене. У том смислу, посебно указујемо на неколико момената:

– Закон о електронским комуникацијама (ЗЕК) је потребно изменити и допунити тако да одражава измењене и допуњене прописе Европске уније (ЕУ) у области телекомуникација - посебно у погледу дела закона који уређује безбедност и заштиту података и приступ задржаним подацима,

– прописивање обавезе формирања и вођења регистра претплатника (корисника) услуга јавних телекомуникационих оператора, укључујући и купце СИМ картица.

2. У појединостима

2.1 После члана 121. ЗЕК предлажемо додавање новог члана, којим би се прописала обавеза регистрације претплатника услуга фиксне телефоније и корисника свих услуга мобилне телефоније (post-paid и pre-paid), као и интернет телефоније, а која би омогућила идентификацију претплатника (на основу личних докумената) и лоцирање продајног места.

"Подаци о претплатнику

121a

Оператор јавних комуникационих мрежа или оператор јавно доступних електронских комуникационих услуга, дужан је да, без одлагања, региструје претплатнике услуга фиксне телефоније и кориснике свих услуга мобилне телефоније (post-paid и pre-paid), као и интернета.

Регистрација из става 1. овог члана обухвата евидентирање следећих података: име и презиме, односно назив привредног друштва које је корисник и његов организациони облик; број личне карте или пасоша за физичка лица и порески и регистарски број за правна лица; адресу претплатника и додељени претплатнички број, односно идентификацију (ID) претплатника.

На захтев претплатника оператор може евидентирати и следеће податке: академски, научни или стручни назив претплатника и делатност претплатника и друге податке, уз накнаду, ако се тиме не штети интерес трећих лица.

Податке о претплатнику оператор може да користи само у сврху регистрације, припреме, закључивања, извршавања, измене или раскида претплатничког уговора, обрачунавања услуга и за потребе надлежних државних органа, у складу са законом.

Оператор је дужан да евидентиране податке чува за време трајања претплатничког односа и најмање годину дана од дана престанка пружања услуге.

Начин регистрације корисника услуга из става 1. овог члана прописује Министарство."

Допуна ЗЕК новим чланом представљало би решење проблема са којим се све интензивније суочавају актери сектора безбедности (полиција, службе безбедности), али и правосудни органи, који су надлежни за примену посебних доказних радњи, односно примену посебних мера истражене технике, а који све озбиљније угрожава способност система да адекватно одговори на изазове безбедности, али и на потребу ефикасног спречавања, откривања и доказивања кривичних дела.

У Републици Србији је, између осталог, присутна раширена појава куповине СИМ картица оператора мобилне телефоније без личних докумената, а тиме и без формирања и вођења регистра купаца, односно корисника. Ово укључује и куповину неограниченог броја ових, нерегистрованих, картица од стране једног физичког лица, држављанина Србије или страног држављанина. Према званичним подацима РАТЕЛ из прве половине 2013. године, у

Републици Србији је активно и употребљиво 5,4 милиона корисника при-пејд ГСМ (нерегистрованих) картица.

Поменута појава вишеструко повећава трошкове идентификације корисника одређеног телефонског броја, у случају када надлежни суд, за потребе вођења кривичног поступка или заштите националне безбедности, изда такав налог. Присутна пракса отвара простор за неограничене и масовне злоупотребе, али и чињења која представљају радњу извршења кривичних дела прописаних у Кривичном законнику, као што су претње, преваре, али и нека од најтежих кривичних дела (убиство или тероризам, која су извршена или покушана експлозивном направом активираним даљински, путем мобилног телефона).

Напомињем да је у многим државама, укључујући државе чланице Европске уније (Француска, Немачка, Италија, Шпанија, Грчка, Данска, Мађарска, Словачка и Бугарска) као и у Црној Гори, овај проблем решен увођењем обавезне регистрације приликом куповине СИМ картица на самом продајном месту или путем веб портала, а неке од њих су чак и ограничиле број појединачних картица које може да купи једно физичко лице, што, као могуће решење, треба размотрити приликом дефинисања измена и допуна ЗЕК.

За при-пејд СИМ картице које су већ у функцији, неопходно је било предвидети обавезу оператора да без одлагања изврше регистрацију.

2.2 Члан 128 ЗЕК – Обавеза задржавања података

У члану 128. став 2. прописано је да је оператор дужан да задржи податке у изворном облику или као податке обрађене током обављања делатности електронских комуникација, што оставља простор за могућа различита тумачења у делу који ове податке опредељује као "податке обрађене током обављања делатности електронских комуникација". У циљу отклањања сваке нејасноће, посебно елиминисања простора за довођење у сумњу аутентичности и интегритета ових података, нарочито у ситуацијама када се ови подаци користе као доказ у кривичном поступку, потребно је размотрити могућност корекције у овом ставу, тако што би се он завршио после речи "у изворном облику" а преостали део текста брисао или тако што би се преформулисао преостали део текста у смислу пружања гаранције да задржани подаци морају бити истог квалитета и да подлежу истој заштити као и подаци у мрежи.

2.3 Члан 129 ЗЕК – Врсте задржаних података

Члан 129. прописује које врсте података се задржавају без прецизирања садржаног у Директиви 2006/24/ЕЗ Европског парламента и Савета од 15. марта 2006. године о задржавању података, што посебно долази до изражаја у домену интернет комуникације (пренос података и интернет телефонија). Ово, у недостатку релевантног подзаконског акта, омогућава различита тумачења, посебно оператора. У том погледу треба размотрити могућност прецизирања овог питања у самом закону, аналогно Директиви или убрзаним ангажовањем на изради подзаконског акта који би у потпуности уредио ово питање.

2.4 Члан 20. Нацрта закона – Достављање статистичких података о приступу задржаним подацима, члан 130а

Предлажемо да се изврши термилошко прецизирање у ставу 3. овог члана Нацрта закона, због присутне, неодрживе нелогичности да статистички подаци наведени у ставу 1, који се достављају органу надлежном за заштиту података о личности у Републици Србији, не садрже податке о личности.

У случају да остане ова формулација, која је и на први поглед нелогична, уским тумачењем законских прописа који уређују положај, надлежности, послове и овлашћења Повереника, може се извући основан закључак да је ова одредба у супротности са раније донетим и важећим законима који уређују област заштите података о личности у Републици Србије.

2.5 У прелазним и завршним одредбама Нацрта закона, потребно је прописати обавезу оператора да онемогући даље пружање услуге која је започета пре ступања на снагу овог закона, у случају одбијања корисника да се изврши регистрација из члан 121а овог закона.

С поштовањем,

ЗАМЕНИК ДИРЕКТОРА
Драган Марковић